

Рівненський державний гуманітарний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 12. Географія рідного краю

Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (географія)»

Освітній ступінь бакалавр
(бакалавр/магістр)

Інститут, факультет, відділення Психолого-природничий факультет
(назва інституту, факультету, відділення)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «*Географія рідного краю*» для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності *014.07 Середня освіта (Географія)* за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (географія)».

Мова навчання: українська.

Розробники: **Суходольська І.Л.**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології, географії та туризму

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

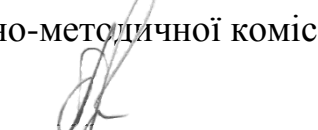
Протокол № 10 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму

(підпис) (Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол № 5 від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету (доц. Павелків В.Р.)

Робоча програма навчальної дисципліни «*Географія рідного краю*» для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності *014.07 Середня освіта (Географія)* за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (географія)».

Мова навчання: українська.

Розробники: **Суходольська І.Л.**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології, географії та туризму

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

Протокол № 1 від «14» січня 2020 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму

(підпис) (Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол № 1 від «11» лютого 2020 року

Голова навчально-методичної комісії
(підпис) (Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Суходольська І.Л., 2020
© РДГУ, 2020

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u>	За вибором	
Модулів — 2	Спеціальність <u>014.07 Середня освіта (Географія)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів — 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин — 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 2,0 самостійної роботи студента — 3,0	Освітній рівень: перший (бакалаврський) рівень	16 год.	6 год.
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання: 12	
Вид контролю: залік			
Передумови для вивчення дисципліни: вивчення дисциплін відповідно до освітньої програми			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «*Географія рідного краю*» є забезпечення професійної географічної освіти, сприяючої формуванню наукового загально-географічного світогляду, заснованого на комплексній оцінці процесів, що відбуваються в навколишньому середовищі; формування уявлення про рідний край як один із регіонів України, в якому відбуваються різноманітні природні, суспільно-географічні й екологічні процеси та набуття географічних знань і вмінь, які закладають основи географічної культури, розкривають географічні процеси регіональних і локальних природних явищ, розвивають уміння спостерігати, зіставляти, аналізувати, узагальнювати, робити висновки, сприяють інтелектуальному розвитку особистості, поглиблюють і розширюють знання про свій рідний край.

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «*Географія рідного краю*» є:

- засвоєння знань про основні географічні поняття, взаємозв'язки природи і суспільства;
- формування уявлення про рідний край – його природу, населення, його господарську діяльність;
- оволодіння вміннями користуватися різними джерелами інформації для знаходження, систематизації, презентації різноманітної краєзнавчої інформації, встановлювати зв'язки в системі географічних знань та формування на цій основі ключових компетенцій, що сприятимуть активній соціально-відповідальній поведінці у географічному просторі свого краю;
- ознайомлення з принципами раціонального використання природних ресурсів свого краю;
- вміння практично застосовувати здобуті географічні знання, оцінювати стан природи своєї області (району) і вплив на неї господарської діяльності людини;
- розвиток пізнавального інтересу до об'єктів і процесів навколишнього світу, інтелектуальних і творчих здібностей у процесі географічних спостережень, дослідження проблемних питань, самостійного набуття нових краєзнавчих знань;
- усвідомлення особистої причетності до подій, що відбуваються в навколишньому середовищі та в суспільстві свого краю;
- формування здатності й готовності до використання краєзнавчих знань у повсякденному житті для оцінювання впливу людини на природу і безпеки довкілля, адекватної поведінки в навколишньому середовищі, його збереження, адаптації до умов проживання на певній території та самостійного вирішення конкретних практичних завдань;
- виховання бережливого ставлення до природи і ресурсів свого краю (області, адміністративного району).

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними **компетентностями**:

загальними:

ЗК 01. Знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фаховими:

ФК 01. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства.

ФК 11. Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.

ФК 16. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України.

ФК 17. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

Очікувані результати навчання:

ПРН 8. Аналізує державний стандарт основної (базової) середньої школи і навчальні програми з географії та природознавства для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності учнів;

ПРН 11. Демонструє вміння охарактеризувати регіони, ландшафти і біогеоценози, пояснити їх особливості і взаємозв'язки, сформовані географічним положенням та іншими географічними чинниками;

ПРН 12. Встановлює роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3,0 кредити ECTS.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ РІДНОГО КРАЮ

Тема 1. Географія рідного краю як наука.

Географія рідного краю як наука. Об'єкт і предмет географії рідного краю. Сутність поняття «Батьківщина», «рідний край», «своя місцевість». Структура географії рідного краю: основні складові та галузеві напрями. Функції географії рідного краю. Географічні відомості про територію свого краю в минулому. Зв'язок географії рідного краю з іншими науками та дисциплінами. Історія становлення і розвитку географії рідного краю в Україні. Періодизація розвитку географії рідного краю в Україні. Періодизація краєзнавчих досліджень в Україні.

Тема 2. Краї України: загальна характеристика.

З історії районування України. Краєзнавче районування: Київщина, Волинь, Поділля, Галичина, Буковина, Закарпаття, Чернігівщина, Полтавщина, Слобожанщина, Донеччина, Запорозжя, Причорномор'я, Бессарабія. Напрями досліджень історії краю. Джерела з історії краю. Комплексне дослідження населеного пункту. Соціальна історія краю. Видатні постаті у краєзнавчих дослідженнях. Пам'ятки історії та культури краю: принципи та підходи дослідження. Походження географічних назв рідного краю.

Тема 3. Географічне положення території.

Види географічного положення території: природно-географічне (ландшафтне, природно-ресурсне), історико-географічне (часи заселення та господарського освоєння території, типи природокористування), етнодемографічне, соціально-, економіко-географічне (промислове, аграрне, лісгосподарське), транспортно-географічне, цивілізаційно (культурно)-географічне, конфесійно-географічне, політико-географічне (геополітичне), геоекологічне, математико-географічне тощо. Геолого-геоморфологічні особливості. Основні географічні сталі території.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРИРОДНІ УМОВИ І БАГАТСТВА РІДНОГО КРАЮ

Тема 4. Рельєф, мінерали, гірські породи та корисні копалини рідного краю.

Особливості рельєфу області та своєї місцевості. Фізична карта області. Різноманітність та утворення основних форм рельєфу. Унікальні форми рельєфу області. Мінерали, гірські породи та корисні копалини рідного краю. Залежність між формами поверхні та гірськими породами.

Тема 5. Кліматичні особливості рідного краю.

Погодні умови. Погода та її показники: температура повітря, вітер, хмарність, опади. Сезонні погодні умови і явища у своїй місцевості. Несприятливі погодні явища у своїй місцевості. Особливості клімату та його зміни за даними місцевих спостережень. Кліматична карта області.

Тема 6. Водойми рідного краю.

Води суходолу. Водні багатства рідного краю. Різноманіття вод суходолу. Річки (основні та їх притоки): характер течії, джерела живлення, особливості режиму (межень, повінь, паводок, льодостав). Походження назв місцевих водойм. Озера, їх різноманітність та рекреаційний потенціал. Болота: поширення, причини заболочення. Штучні водойми та водотоки: ставки, водосховища, зрошувальні канали. Підземні води: умови залягання та використання. Використання вод суходолу, проблема забруднення та охорона.

Тема 7. Ґрунти рідного краю. Рослинний і тваринний світ.

Основні типи ґрунтів, їх властивості. Карта ґрунтів області. Використання ґрунтів.

Земельні ресурси краю, їх раціональне використання. Проблеми ґрунтів: ерозія, хімізація, засолення. Меліоративні заходи. Рекультивация.

Рослинний покрив свого краю і його залежність від форм поверхні, клімату, вод. Рослинність: найбільш поширені види рослин та рослинні угруповання. Рослини, занесені до Червоної книги України. Види рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території області. Тваринний світ: різноманітність диких тварин у своїй місцевості. Тваринний світ, особливості його поширення на місцевості (тварини лісів, лук, водойм). Тварини, занесені до Червоної книги України. Перелік видів тварин, що охороняються. Бернська конвенція. Рамсарська конвенція. Бонська конвенція. Бухарестська конвенція. Зелена книга України. Вашингтонська конвенція. Червоний список Міжнародного союзу охорони природи.

Тема 8. Населення рідного краю та його господарська діяльність.

Населення. Особливості заселення території, чисельність, природний та механічний рух населення. Розселення: міські і сільські населені пункти області. Особливості статевікової структури, національного складу населення, розселення та трудові ресурси. Комплексна характеристика населеного пункту. Особливості мови, звичаїв, обрядів та релігії. Видатні земляки. Природні (культурні) пам'ятки свого краю. Господарська діяльність. Місце області у господарському комплексі України. Галузі господарства. Розвиток галузей промисловості в межах області (району). Проблеми, перспективи розвитку. Промислові підприємства рідного краю, посіви основних сільськогосподарських культур та транспортні шляхи. Найбільші підприємства області, їх продукція та розташування. Сільське господарство. Фермерство. Транспорт: головні залізничні, автомобільні, повітряні, водні шляхи сполучення та вокзали області, трубопроводи. Головні освітні та наукові заклади й установи. Основні заклади та об'єкти культури і спорту. Охорона здоров'я і курортне господарство. Розвиток туризму. Відомі природні та культурні пам'ятки, туристичні маршрути та центри свого краю.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Особливості рідного краю.													
Тема 1. Географія рідного краю як наука.	10	2	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8	
Тема 2. Краї України: загальна характеристика.	8	2	2	-	-	4	9	1	2	-	-	6	
Тема 3. Географічне положення території.	8	2	2	-	-	4	7	1	-	-	-	6	
Разом – за змістовним модулем 1	26	6	6	-	-	14	24	2	2	-	-	20	
Змістовий модуль 2. Природні умови і багатства рідного краю.													
Тема 4. Рельєф, мінерали, гірські породи та корисні	12	2	2	-	-	8	13	1	-	-	-	12	

копалини рідного краю.												
Тема 5. Кліматичні особливості рідного краю.	4	2	2	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Тема 6. Водойми рідного краю.	8	2	2	-	-	4	5	1	-	-	-	4
Тема 7. Ґрунти рідного краю. Рослинний і тваринний світ.	20	2	2	-	-	16	26	1	1	-	-	24
Тема 8. Населення рідного краю та його господарська діяльність.	20	2	6	-	-	12	20	1	1	-	-	18
Разом – за змістовним модулем 2	64	10	14	-	-	40	66	4	2	-	-	60
Усього годин	90	16	20	-	-	54	90	6	4	-	-	80

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1.	Тектоніка й геологічна будова території.	2
2.	Методика розрахунку географічного центру території. Розробка і створення комплексного географічного атласу адміністративного району області.	2
3.	Географічне положення і адміністративно-територіальний устрій Рівненської області.	2
4.	Корисні копалини Рівненської області.	2
5.	Кліматичні умови і ресурси.	2
6.	Поверхневі води і використання водних ресурсів. Гідрологічні спостереження. Штучні гідрографічні об'єкти Рівненської області.	2
7.	Ґрунтовий і рослинний покрив. Тваринний світ. Ландшафти і фізико-географічне районування. Природно-заповідний фонд (ПЗФ) Рівненської області.	2
8.	Топонімія рідного краю. Населення та етнічний склад Рівненської області.	2
9.	Економіка (промисловість, АПК, зв'язок та ін.). Рекреаційні і туристські ресурси.	2
10.	Транспорт, невиробнича сфера, внутрішні та зовнішні економічні зв'язки.	2
Разом		20 год.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	2	3	
1.	Історія становлення і розвитку географії рідного краю в Україні. Періодизація краєзнавчих досліджень в Україні. (Методи оцінювання: реферат).	2	2
2.	Заселення територія краю та розвиток адміністративно-територіального устрою. Історичний огляд. (Методи оцінювання: реферат).	4	6
3.	Комплексне дослідження населеного пункту. Соціальна історія краю. Видатні постаті у краєзнавчих дослідженнях. (Методи оцінювання: реферат).	4	6
4.	Історія утворення адміністративної одиниці. (Методи оцінювання: реферат).	4	6
5.	Горизонтальне і вертикальне розчленування рельєфу території адміністративного району. (Методи оцінювання: реферат).	4	6
6.	Гірські породи й мінерали, що поширені в своїй місцевості: їх властивості, залягання. Відслонення порід. Корисні копалини та їх використання. (Методи оцінювання: реферат).	4	6
7.	Підземні води: умови залягання та використання. (Методи оцінювання: реферат).	4	6
8.	Визначні історико-архітектурні пам'ятки. (Методи оцінювання: реферат).	8	12
9.	Літературне краєзнавство. Мистецтво краю. (Методи оцінювання: реферат).	8	12
10.	Промисловість: найбільші підприємства області, їх продукція та розташування. Сільське господарство. Фермерство. (Методи оцінювання: реферат).	12	18
Разом		54* год.	80 год.

Примітка: 54*/80 – денна форма/ заочна форма навчання

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ.

1. Скласти словник термінів та понять за матеріалами курсу (10 балів).
2. Підготувати презентацію про природні умови і багатства рідного краю (10 балів).

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни «Географія рідного краю» використовують наступні методи навчання:

- МН1 – словесний метод (лекція, співбесіда, дискусія тощо);
- МН2 – практичний метод (практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань).
- МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань з дисципліни викладач здійснює за рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюють за 100-бальною шкалою.

а) поточний контроль знань:

- оцінювання усних відповідей на занятті;
- оцінювання контрольних робіт;
- оцінювання завдань для самостійної роботи;
- тестовий контроль.

б) підсумковий контроль знань:

- оцінювання усних відповідей на заліку.

МО2 – усне або письмове опитування;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО9 – захист практичних робіт;

МО10 – залік.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента під час оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів є такі:

- виконання усіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина засвоєння та характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних та інших інформаційних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, в їхньому взаємозв'язку та розвитку;
- характер відповідей на запропоновані питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність, повнота тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення для вирішення практичних завдань.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

		дисципліни	дисципліни
--	--	------------	------------

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Контроль за процесом засвоєння студентами курсу та якістю знань здійснюватиметься у ході поточного та підсумкового контролю. Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою. Поточний контроль передбачає:

– перевірку знань студентів у ході практичних занять (усні відповіді, виконання презентацій, виконання навчально-дослідних завдань, проєктів, перевірка письмових завдань самостійної підготовки);

– представлення проєкту, за темою передбаченими змістовими модулями.

У процесі поточного контролю студенти можуть набирати до 80 балів.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за п'ятибальною шкалою: 3 бали – «задовільно», 4 – «добре», 5 – «відмінно».

Виконання індивідуального проєкту з вивчення курсу оцінюються за 20 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за виконання практичної роботи 5 балів, за виконання самостійної роботи – 5 балів.

Поточне тестування та самостійна робота								ПК	ІНДЗ	Сума
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
9	6	6	9	3	6	9	6			
3 бали (ВІР) +6 балів (ВІР) = 9 балів	3 бали (ВІР) +3 балів (ВІР) = 6 балів	3 бали (ВІР) +3 балів (ВІР) = 6 балів	3 бали (ВІР) +6 балів (ВІР) = 9 балів	3 бали (ВІР)	3 бали (ВІР) +3 балів (ВІР) = 6 балів	3 бали (ВІР) +6 балів (ВІР) = 9 балів	3 бали (ВІР) +3 балів (ВІР) = 6 балів	20	20	100
Модульний контроль – 3			Модульний контроль – 3							

Примітка: ВІР – виконання практичної роботи; ВІР – виконання самостійної роботи.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- навчально-методичні матеріали з курсу;
- методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи студентів.

13. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Географія рідного краю як наука. Об'єкт і предмет географії рідного краю. Структура географії рідного краю: основні складові та галузеві напрями. Функції географії рідного краю.
2. Географічні відомості про територію свого краю в минулому.
3. Зв'язок географії рідного краю з іншими науками та дисциплінами.
4. Історія становлення і розвитку географії рідного краю в Україні.
5. Періодизація розвитку географії рідного краю в Україні.
6. З історії районування України.
7. Краєзнавче районування: Київщина, Волинь, Поділля, Галичина, Буковина, Закарпаття, Чернігівщина, Полтавщина, Слобожанщина, Донеччина, Запорозжя.
8. Напрями досліджень історії краю.
9. Джерела з історії краю.
10. Комплексне дослідження населеного пункту.
11. Соціальна історія краю.
12. Видатні постаті у краєзнавчих дослідженнях.

13. Пам'ятки історії та культури краю: принципи та підходи дослідження. Походження географічних назв рідного краю.
14. Види географічного положення території.
15. Геолого-геоморфологічні особливості.
16. Основні географічні сталі території.
17. Рельєф, мінерали, гірські породи та корисні копалини рідного краю.
18. Особливості рельєфу області та своєї місцевості.
19. Фізична карта області.
20. Різноманітність та утворення основних форм рельєфу.
21. Унікальні форми рельєфу області.
22. Мінерали, гірські породи та корисні копалини рідного краю.
23. Залежність між формами поверхні та гірськими породами.
24. Погода та її показники: температура повітря, вітер, хмарність, опади.
25. Сезонні погодні умови і явища у своїй місцевості.
26. Несприятливі погодні явища у своїй місцевості.
27. Особливості клімату та його зміни за даними місцевих спостережень. Кліматична карта області.
28. Води суходолу. Водні багатства рідного краю.
29. Різноманіття вод суходолу. Річки (основні та їх притоки): характер течії, джерела живлення, особливості режиму (межень, повінь, паводок, льодостав). Походження назв місцевих водойм.
30. Озера, їх різноманітність та рекреаційний потенціал.
31. Болота: поширення, причини заболочення.
32. Штучні водойми та водотоки: ставки, водосховища, зрошувальні канали. Підземні води: умови залягання та використання.
33. Використання вод суходолу, проблема забруднення та охорона.
34. Ґрунти рідного краю.
35. Рослинний і тваринний світ.
36. Основні типи ґрунтів, їх властивості. Карта ґрунтів області.
37. Використання ґрунтів.
38. Земельні ресурси краю, їх раціональне використання.
39. Проблеми ґрунтів: ерозія, хімізація, засолення. Меліоративні заходи. Рекультивация.
40. Рослинний покрив свого краю і його залежність від форм поверхні, клімату, вод.
41. Рослинність: найбільш поширені види рослин та рослинні угруповання.
42. Рослини, занесені до Червоної книги України.
43. Види рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території області.
44. Тваринний світ: різноманітність диких тварин у своїй місцевості.
45. Тваринний світ, особливості його поширення на місцевості (тварини лісів, лук, водойм).
46. Тварини, занесені до Червоної книги України.
47. Перелік видів тварин, що охороняються. Бернська конвенція. Рамсарська конвенція. Бонська конвенція. Бухарестська конвенція.
48. Червоний список Міжнародного союзу охорони природи.
49. Населення рідного краю та його господарська діяльність.
50. Особливості заселення території, чисельність, природний та механічний рух населення.
51. Розселення: міські і сільські населені пункти області.
52. Особливості статеві-вікової структури, національного складу населення, розселення та трудові ресурси.
53. Комплексна характеристика населеного пункту. Особливості мови, звичаїв, обрядів та релігії. Видатні земляки.
54. Природні (культурні) пам'ятки свого краю.
55. Господарська діяльність. Місце області у господарському комплексі України. Галузі господарства. Розвиток галузей промисловості в межах області (району).

56. Промислові підприємства рідного краю, посіви основних сільськогосподарських культур та транспортні шляхи.
57. Промисловість: найбільші підприємства області, їх продукція та розташування.
58. Сільське господарство. Фермерство.
59. Транспорт: головні залізничні, автомобільні, повітряні, водні шляхи сполучення та вокзали області, трубопроводи.
60. Головні освітні та наукові заклади й установи.
61. Основні заклади та об'єкти культури і спорту.
62. Охорона здоров'я і курортне господарство.
63. Розвиток туризму.
64. Відомі природні та культурні пам'ятки, туристичні маршрути та центри свого краю.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Геренчук К.І. Природа Волинської області. Львів: «Вища школа», 1975. 147 с.
2. Геренчук К.І. Природа Рівненської області. Львів: «Вища школа», 1976. 156 с.
3. Гільберг Т.Г., Кривицька Н.В., Думанська Г.В. Географія рідного краю. Хмельницька область Кам'янець-Подільський: ПП. Мошак М.І., 2005. 136 с.
4. Демідієнко О. Я., Іонова О. М., Кузнецова В. І. Основи краєзнавства. К., 2001. 321 с.
5. Жадан В.І., Пічугін Б.В., Федченко Ю.І. Як вивчити свій рідний край. К.: Радянська школа, 1981.
6. Жванко Л. М. Краєзнавство: Конспект лекцій; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2010. 163 с.
7. Коротун І.М., Коротун Л.К. Географія Рівненської області. Навч. підручник: Рівне 1996, 380 с.
8. Краєзнавство в Україні: сучасний стан і перспективи: Наук. збірник. К.: Академія, 2003. 232 с.
9. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм. К.: Вища школа, 1994. 191 с.
10. Круль В.П. Краєзнавство: історична географія: Конспект лекцій. Чернівці: ЧДУ, 1999. 107 с.
11. Обозний В.В. Краєзнавство. К.:ТОВ «Міжнародна фінан. агенція»,1997. 265 с.
12. Обозний В.В., Вовк Л.П. Краєзнавча підготовка вчителя: теоретичні і організаційно-практичні аспекти. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001. 254 с.
13. Рівненська область: Географічний атлас: Моя мала Батьківщина. К: ТОВ «Видавництво «Мапа», 2007. 20 с.
14. Реєнт О.П. Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 276 с.
15. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.
16. Чорний С. Національний склад населення України в ХХ ст.: Довідник. К.: ДНВП «Картографія», 2001. 88 с.
17. Шевченко В.О. Центризм та центричність в географії. К.: Ніка-Центр, 2006. 156 с.

Допоміжна

1. Івченко А. Міста України: Довідник. К.: НВП «Картографія», 1999. 136 с.
2. Івченко А. Містечка України: Довідник. К.: НВП «Картографія», 2000. 184 с.
3. Лизогуб В. А. Країнознавство : курс лекцій. Харків : Право, 2017. 368 с.
4. Паламарчук М.М., Закорчевна Н.Б. Водний фонд України: Довід. посіб. К.: Ніка-Центр, 2001. 392 с.
5. Янко М.Т. Топонімічний словник України: Словник-довідник. К.: Знання, 1998. 181 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ (ІНТЕРНЕТ) РЕСУРСИ

Бібліотеки:

1. РДГУ: абонент №1 – м. Рівне, вул. Пластова, 31.

2. Абонент №2 – м. Рівне, вул. Толстого, 3.
3. Абонент №3 – м. Рівне, вул. Пластова, 41.
4. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека– м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22-10-63.

Ресурси мережі Інтернет:

1. Карта ґрунтів України [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy>
2. Інтерактивні карти родовищ корисних копалин [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://minerals-ua.info/golovna/interaktivni-karti-rodovishh-korisnix-kopalin/>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html
4. Списки пам'яток України [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://wikilovesmonuments.org.ua/lists/> та <http://ua.dorogovkaz.com/dostoprimechatelnosti.php>
5. Головні пам'ятки України: 50 національних шедеврів світового рівня [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: https://ua.igotoworld.com/ua/article/855_glavnye-dostoprimechatelnosti-ukrainy.htm

Робоча програма навчальної дисципліни «*Географія рідного краю*».
Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ проф. Лико Д.В.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ доц. Сяська І.О.

Робоча програма навчальної дисципліни «*Географія рідного краю*».
Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ проф. Лико Д.В.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ доц. Сяська І.О.